

Regionförvaltningsverket

Räddningsväsendets tjänster i Egentliga Finlands välfärdsområde 2022

Regionförvaltningsverkets
expertbedömning

Tero Kuusisto

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland

Räddningsväsendet och beredskap

Räddningsväsendets tjänster i Egentliga Finlands välfärdsområde 2022

13.10.2023

-

Tero Kuusisto

Regionförvaltningsverkens publikationer 215/2023

ISSN-2343-3132 (webbpublikation)

ISBN-978-952-5882-76-6

Åbo

2023

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 215/2023

Författare Tero Kuusisto		Publiceringsdatum 13.10.2023	
Publikationens namn Räddningsväsendets tjänster i Egentliga Finlands välfärdsområde 2022			
<p>Sammandrag</p> <p>Regionförvaltningsverket utarbetar årligen i enlighet med lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) en expertbedömning av ordnandet av räddningsväsendet enligt välfärdsområde och på riksnivå. I expertbedömningen granskas och bedöms räddningsväsendets servicenivå enligt uppgift, behovet av räddningsväsendets tjänster, hur tillgången till och kvaliteten på tjänsterna utvecklats och den uppskattade framtida utvecklingen när det gäller detta samt behovet och inverkan av investeringar.</p> <p>Man har lyckats måttligt med att producera tjänster för att förebygga olyckor i Egentliga Finlands välfärdsområde. Säkerhetskommunikationen har varit mångsidig. Det har förekommit måttliga utmaningar i genomförandet av de periodiska brandinspektionerna enligt tillsynsplanen. Enligt anteckningarna har 68 procent av de planerade allmänna brandinspektionerna genomförts.</p> <p>Aktionsberedskapstiderna för räddningsverksamheten har som helhet bedömt hållits på en mycket god nivå. Det finns betydande brister i aktionsberedskapstiderna för räddningsverksamhetens första enhet i en del av Åbo och dess närområden. I det servicenivåbeslut som är under beredning för åren 2024–2025 har man föreslagit utvecklingsåtgärder med vilka man ämnar höja aktionsberedskapen till en godtagbar nivå. Den bekämpningsnivå för räddningsverksamheten vid miljöskador som förutsätts i riskbedömningen uppnås inte till alla delar.</p> <p>Beredskapen för befolkningsskydd är enligt bedömningen på en måttlig nivå. Nödvändiga anvisningar, resurser och förmågor har delvis definierats och samordnats.</p> <p>Investeringarna i investeringsplanerna är motiverade och grundar sig på ett behov. De planerade investeringarna gör det möjligt att upprätthålla den nuvarande servicenivån och delvis höjs den till en godtagbar nivå.</p>			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5882-76-6
Sidantal 36	Spåk Text...	Pris Text...	
Utgivare Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland	Tryckeri Text...		

KUVAILEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 215/2023

Tekijät Tero Kuusisto		Julkaisuaika 13.10.2023	
Julkaisun nimi Pelastustoimen palvelut Varsinais-Suomen hyvinvointialueella 2022			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Aluehallintovirasto laatii pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaisesti vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia.</p> <p>Varsinais-Suomen hyvinvointialueen onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tuottamisessa on onnistuttu kohtalaisesti. Turvallisuusviestintää on tehty monipuolisesti. Valvontasuunnitelman mukaisten määräaikaisten palotarkastusten toteuttamisessa on ollut kohtalaisia haasteita. Suunnitelluista yleisistä palotarkastuksista on suoritettu kirjausten perusteella 68 %.</p> <p>Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat ovat kokonaisuutena arvostellen pysyneet ennallaan varsin hyvällä tasolla. Pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajoissa osassa Turku ja sen lähialueilla on huomattavia puutteita. Valmistelussa olevassa palvelutasopäätöksessä vuosille 2024–2025 on esitetty kehittämistoimenpiteitä, joilla toimintavalmius aiotaan saattaa hyväksyttävälle tasolle. Riskiarvion edellyttämää ympäristövahinkojen pelastustoiminnan torjuntatasoa ei kaikilta osin saavuteta.</p> <p>Väestönsuojeluun varautuminen on arvion mukaan kohtalaisella tasolla. Tarvittavat ohjeistukset, resurssit ja kyvykkyydet ovat osittain määriteltä ja yhteensovitettu.</p> <p>Investointisuunnitelmissa esitetyt investoinnit ovat perusteltuja ja ne perustuvat tarpeeseen. Suunnitelluilla investoinneilla mahdollistetaan nykyisen palvelutason ylläpito ja osin nostetaan se hyväksyttävälle tasolle.</p>			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkójulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkójulkaisu) 978-952-5882-76-6
Kokonaissivumäärä 36		Kieli Teksti...	Hinta Teksti...
Julkaisija Lounais-Suomen aluehallintovirasto		Paino Teksti...	

Innehåll

1	Tjänster för förebyggande av olyckor	7
2	Räddningsverksamhet	12
3	Planer för räddningsverksamheten	22
4	Frivilligarbete inom räddningsväsendet	24
5	Befolkningsskyddstjänster	27
6	Kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och behovet av att utveckla dem	30
7	Räddningsväsendets investeringar	31
8	Metoder och kvalitetsrapport	33
9	Bilagor	35
10	Källor och bakgrundsmaterial som använts i bedömningen	35

Till läsaren

Regionförvaltningsverket bereder i enlighet med 14 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) årligen en expertbedömning inom sin region för att välfärdsområdesvis bedöma tillräckligheten av räddningsväsendets servicenivå och finansieringsnivå. I expertbedömningen granskas och bedöms räddningsväsendets servicenivå enligt uppgift, behovet av räddningsväsendets tjänster, hur tillgången till och kvaliteten på tjänsterna utvecklats och den uppskattade framtida utvecklingen när det gäller detta samt behovet och inverkan av investeringar.

Expertbedömningarna lämnas till inrikesministeriet och offentliggörs i det allmänna datanätet. Expertbedömningarna har en betydande ställning i inrikesministeriets, finansministeriets och välfärdsområdenas årliga förhandlingar.

Från och med början av 2023 ansvarar 21 välfärdsområden och Helsingfors stad för att ordna räddningsväsendet. I bedömningarna som gjordes 2023 granskas nivån på räddningsväsendets tjänster med hjälp av uppgifter från de tidigare, nedlagda regionala organisationerna inom räddningsväsendet. Bedömningarna motsvarar därför inte till alla delar det innehåll som fastställts i inrikesministeriets förordning om välfärdsområdets tillsyns- och bedömningskyldighet samt om regionförvaltningsverkets expertbedömning (21.12.2022/1213).

Den huvudsakliga informationskällan för utvärderingen är välfärdsområdenas årliga redogörelser. I bedömningen används dessutom annan information som framkommit i tillsynsarbetet, såsom klagomålsbeslut och rättelseförordnanden. I bedömningen utnyttjas dessutom information från välfärdsområdets egenkontroll, centrala dokument som definierar verksamheten, såsom servicenivåbeslut, samt Pronto-statistik (räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik).

Expertbedömningarna erbjuder regionala och nationella beslutsfattare, tjänsteinnehavare och experter strukturerad information om centrala delområden inom ordnandet av räddningsväsendets tjänster. Bedömningarna stöder också planeringen av välfärdsområdenas verksamhet.

Vi tackar kontaktpersoner och experter vid Egentliga Finlands välfärdsområde för ett gott samarbete och en bra insats för bedömningshelheten.

1 Tjänster för förebyggande av olyckor

Tjänster för förebyggande av olyckor som hör till räddningsväsendet omfattar

- styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation
- brandutredning
- samarbete för att förebygga olyckor
- uppföljning av olycksutvecklingen
- tillsyn över ändamålsenligheten i de uppgifter som hör till förebyggandet och övervakningen av olyckor som sköts i samarbete med välfärdsområdena
- tillsynsuppgifter
- beredskapsbesiktningar.

I detta kapitel bedöms behovet, tillgången och utvecklingsbehovet av tjänster för förebyggande av olyckor.

1.1 Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation

Handledning som hör till räddningsväsendet är bland annat

- styrning av byggande, uppgörande av räddningsplaner och uppgörande av redogörelser om utrymningssäkerheten samt myndighetens bedömningsförfarande
- stöd för egen beredskap
- styrning av underhållet av utrustning och anordningar inom räddningsväsendet.

Rådgivning som hör till räddningsväsendet är bland annat rådgivningstjänster per telefon och e-post. Säkerhetskommunikation är bland annat offentliga tillställningar, säkerhetsutbildning, kommunikation i sociala medier och mediekommunikation.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde är kommunikationen en väsentlig del av hela räddningsverkets verksamhet och stöder utförandet av de grundläggande uppgifterna. Planmässig kommunikation stöder räddningsverkets strategi och uppnåendet av målen. Räddningsverket genomför också kommunikation under olyckssituationer. Målet med kommunikationen är då att förebygga ytterligare skador och ytterligare olyckor. Räddningsverket deltar i olika projekt vars mål bland annat är att förbättra säkerheten med hjälp av kommunikation. Räddningsverket har också egen verksamhet som består av tillsyn, säkerhetskommunikation och säkerhetsutbildning för målgrupperna i säkerhetskommunikationsplanen. Dessutom svarar räddningsverket inom ramen för resurserna på medborgarnas begäran om säkerhetskommunikation i enlighet med säkerhetskommunikationsplanen. Enligt anteckningarna i olycksregistret deltog cirka 11 procent av områdets befolkning i olika säkerhetskommunikationsevenemang.

Enligt utredningen styr och handleder räddningsmyndigheten med hjälp av utlåtanden kommunernas och städernas byggnadstillsyner i ärenden som gäller byggande. Sammanlagt 5,5 årsverken har tilldelats styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation varav 2,5 årsverken har anvisats för rådgivning och handledning i anslutning till bygglov. Räddningsverket anser att ett viktigt sätt att påverka är att i egenskap av remissinstans stödja kommunernas och städernas

byggnadstillsyner. Räddningsverket handleder och ger råd till företag och medborgare även i frågor som gäller kemikaliesäkerhetslagstiftningen.

Enligt utvärderingen av välfärdsområdets egen handledning, rådgivning och säkerhetskommunikation

- genomförs handledning, rådgivning och säkerhetskommunikation i enlighet med ramarna i beslutet om servicenivån inom ramen för de tillgängliga resurserna
- har handledningsuppgiften definierats och anvisningar för uppgiften har getts
- använder räddningsverket en separat rådgivnings- och kundservicekanal
- används och uppdateras säkerhetskommunikationsplanen
- har kvalitativa mål ställts upp för säkerhetskommunikationen
- planerar räddningsverket säkerhetskommunikationen för olika målgrupper
- används sociala medier regelbundet i säkerhetskommunikationen
- allokeras arbetstid till säkerhetskommunikation
- har man avtalat om deltagandet i säkerhetskommunikationen med avtalsbrandkårerna, men samarbetets planmässighet måste utvecklas.

1.2 Brandutredning

Syftet med brandutredningen är att förebygga motsvarande olyckor och begränsa skadorna samt att utveckla räddningsverksamheten och aktionsberedskapen. Vid brandutredningen bedöms orsaken till eldsvådan och utreds de faktorer som påverkat antändningen och spridningen av branden, de skador som branden orsakat och räddningsverksamhetens förlopp. Brandutredningen är vanligtvis indelad i nivåerna 1–3.

Enligt Egentliga Finlands välfärdsområdes utredning har brandutredningsprocessen definierats och beskrivits. Den har delats in i nivåerna 1–3.

Brandutredningsrapporterna som uppstått i verksamheten utnyttjas delvis i utbildning och i planeringen av serviceproduktionen.

Brandutredningen på nivå 1 fungerar i huvudsak.

Brandutredning på nivå 2 genomförs vid sidan av tjänsteinnehavarnas egna befattningar. Det finns inte tillräckligt med personal för att utreda bränder på ett heltäckande sätt.

Utredningen innehåller inga separata omnämmanden om brandutredning på nivå 3. Antalet fall som kräver en sådan brandutredning är vanligen relativt litet varje år.

Enligt olycksregistret motsvarade omfattningen på utredningarna den fastställda nivån i 86 procent av de bränder som orsakade allvarliga person- eller egendomsskador.

Samarbetet med räddningsväsendet, polisen och åklagarväsendet är etablerat. Utredningssamarbetet med Satakunta räddningsverk har pågått i flera år. Verken genomför även utbildningssamarbete.

Räddningsmyndigheten ska underrätta polisen om den bedömer att en eldsvåda eller någon annan olycka har orsakats uppsåtligt eller av oaktsamhet. Enligt regionförvaltningsverkets utredning har det till vissa delar förekommit brister i

anmälningsprocessen. Enligt anteckningarna i åtgärdsregistret gjordes 2022 en anmälan om fall som omfattas av anmälningsskyldigheten i 78 procent av fallen.

Resultaten från brandutredningen utnyttjas för riksomfattande statistikföring, riksomfattande teman och forskningsarbete. Räddningsverket har ingen direkt plan eller process för att utnyttja resultaten av brandutredningen, men man strävar efter att lära sig och utveckla verksamheten, beredskapen, samarbetet och praxisen i fallen.

1.3 Samarbete för att förebygga olyckor

Räddningsverket ska i syfte att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten samarbeta med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånare i området och delta i det lokala och regionala säkerhetsplaneringsarbetet.

Övriga myndigheter är t.ex. byggnadstillsynsmyndigheterna, planläggningsmyndigheterna, miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna. Dessutom samarbetar man med sotare.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde deltar räddningsverket aktivt i de riksomfattande expertnätverken och i expertnätverken i regionens kommuner, föreningar och sammanslutningar. Räddningsverket stöder kommunernas byggnadstillsyn i frågor som gäller byggnadsrådgivning och målet är att kunna påverka säkerhetsfrågorna redan före byggandet. Utifrån anmälningarna om brandrisker samarbetar räddningsverket med flera myndigheter (socialmyndigheten, hälsoinspektörer, byggnadstillsynen, kommunens veterinär och polisen) för att förbättra säkerhetsnivån för objektet.

Enligt välfärdsområdets utredning har åtgärderna för att förebygga olyckor gett konkreta resultat. Till exempel har skolornas säkerhetskultur förenhetligats och förbättrats i och med skolsäkerhetsprojektet. I och med Polisstyrelsens projekt har man strävat efter att kopiera Egentliga Finlands modell till andra polisinsatser och räddningsverk.

1.4 Uppföljning av olycksutvecklingen

Uppföljningen av olycksutvecklingen omfattar uppföljning av antalet olycksrisker och antalet olyckor och utvecklingen av deras orsaker. Till uppföljningen hör också att inleda egna åtgärder och åtgärder som genomförs i samarbete med andra.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har uppföljningen av olycksutvecklingen i organisationen egentligen inte anvisats till någon, vilket har gjort att uppföljningen förblivit mycket ytlig. Uppföljningen av olycksutvecklingen görs inom olika serviceområden, på olika sätt och med olika mål.

Räddningsverksamhetens serviceområde följer upp antalet olyckor på årsnivå. Brandutredningen följer olyckor av en viss typ och i ett begränsat område enligt riktlinjerna för brandutredningen. Den övergripande och planmässiga uppföljningen av olycksutvecklingen i resultatområdet bör i framtiden ordnas koordinerat för att man ska kunna upptäcka och förutse förändringar i antalet olyckor i förväg.

1.5 Tillsyn över ändamålsenligheten i de uppgifter som gäller förebyggande och övervakning av olyckor som sköts i samarbete med välfärdsområdena

Välfärdsområdet kan producera de tjänster som hör till dess organiseringsansvar själv eller i samarbete med andra välfärdsområden. Välfärdsområdet kan också på avtalsbasis av avtal upphandla dem hos andra tjänsteproducenter. Även om välfärdsområdet upphandlar tjänsterna hos en annan tjänsteproducent, kvarstår ansvaret för att ordna tjänsterna och övervaka att de produceras på behörigt sätt hos välfärdsområdet.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde förekommer inget samarbete med räddningsväsendet i andra områden för att förebygga olyckor.

1.6 Tillsynsuppgifter

Räddningsverket ska övervaka att de allmänna skyldigheterna enligt räddningslagen fullgörs och att verksamhetsutövarna och byggnadernas ägare och innehavare fullgör sina lagstadgade skyldigheter. Räddningsverket ska under sin tillsyn förrätta brandsyner och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde genomfördes totalt 73 procent av inspektionerna enligt tillsynsplanen 2022. Inriktningen av inspektionerna varierar dock enligt objekttyp. Bland annat genomfördes 77 procent av inspektionerna för A1-objekt, 99 procent för A2-objekt och 52 procent för A6-objekt. Enligt anteckningarna i Pronto genomfördes 68 procent av de allmänna brandsynerna. Resurserna för tillsynsarbetet är sammanlagt 18,5 årsverken.

Enligt utredningen är det svårt att bedöma tillsynsverksamhetens effekt på minskningen av olycksskador. Statistiskt sett kan minskningen av olyckor bero på många andra orsaker än tillsynsverksamheten. De vanligaste bristerna i en målgrupp kan inte skrivas ut från brandsynsprogrammet. Därför är det inte möjligt att fastställa de vanligaste bristerna. Tillsynsarbetet bidrar till att åtgärda bristerna. De skyldigheter enligt räddningslagen som ålagts genom brandsyner övervakas genom efterhandskontroll, dvs. dokumentövervakning eller brandsyn.

I fråga om bostads- och fritidshus används en självutvärderingsmodell för brandsäkerheten. Enbart att begära självutvärderingsblanketter kan dock inte betraktas som egentlig tillsyn, utan detta ska betraktas som en riskbedömning med hjälp av vilken brandinspektionerna kan riktas till objekt med större risk. Självutvärderingen av brandsäkerheten är således en del av säkerhetskommunikationen med vilken man informerar objektet om brandsäkerhetsfrågor som objektet själv kan bedöma för den egna fastighetens del. En självutvärdering av brandsäkerheten förutsattes av 7 000 objekt. Svarsprocenten var 87 procent.

1.7 Inspektion av beredskapen

Räddningsmyndigheterna kan förrätta inspektioner för att förvissa sig om att beredskapen inför storolyckor och inom befolkningskyddet uppfyller lagens krav.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har inspektioner tidigare genomförts utifrån behovsprövning. Vid övergången till välfärdsområdet pågår planeringen av en omorganisering av verksamheten som granskar beredskapen.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet av tjänster för förebyggande av olyckor:

Säkerhetskommunikation har utförts mångsidigt via olika kanaler. Det är dock svårt att bedöma effektiviteten.

Brandutredningen har kvantitativt sett lyckats i 86 procent av fallen enligt den beslutade nivån. Det finns utvecklingsbehov i utredningen av sådana bränder på nivå 1 där räddningsmyndigheten inte har besökt objektet. Det finns utmaningar i resursfördelningen för brandutredningar på nivå 2. Det finns också brister i praxis för anmälan till polisen av bränder som orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet. Enligt registreringarna i uppdragsregistret gjordes 2022 en anmälan om fall som omfattas av anmälningsskyldigheten i 78 procent av fallen. Regionförvaltningsverket påminner om att brandutredningarna och anmälningsskyldigheten är räddningsväsendets lagstadgade uppgifter.

Man har samarbetat mångsidigt, regelbundet och planmässigt med flera olika aktörer för att förebygga olyckor. Samarbetet fungerar bra och är tillräckligt kvantitativt och kvalitativt. Verksamheten har också fått positiv respons.

Antalet olyckor och deras fördelning granskas årligen, men Egentliga Finlands räddningsverk har inte kunnat följa upp olycksutvecklingen tillräckligt systematiskt och analytiskt.

Det har förekommit måttliga utmaningar i genomförandet av de periodiska brandinspektionerna enligt tillsynsplanen. Enligt Prontoanteckningarna har totalt 68 procent av inspektionerna enligt tillsynsplanen genomförts. Det förekommer stora variationer i granskningarna av olika typer av objekt.

De viktigaste utvecklingsbehoven i tillsynsuppgifterna är allokeringen av resurser för planmässig tillsyn, förverkligandet av antalet inspektioner enligt tillsynsplanen samt genomförandet av inspektioner av högriskbostadshus och fritidsbostäder med hög risk.

2 Räddningsverksamhet

Med räddningsverksamhet avses brådskande uppgifter som syftar till att

- rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar
- samt till att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan.

Åtgärder som behövs i räddningsverksamheten ska kunna vidtas utan dröjsmål och effektivt.

2.1 Varningar till befolkningen

Räddningsverket sörjer inom sitt område för varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta.

Inom det teoretiska täckningsområdet för fasta befolkningslarm bor 78 procent av landskapets befolkning. Befolkningslarmen är i huvudsak placerade i riskruta I och II. Det faktiska tillgodoseendet av täckningen har inte säkerställts till alla delar. Enligt Egentliga Finlands välfärdsområdes utredning finns det sammanlagt 164 befolkningslarm, av vilka 106 är elektroniska larm och 58 är elektriska. Skillnaden mellan elektriska och elektroniska larmanordningar är att elektroniska larmanordningar repareras och kontrolleras medan de elektriska larmanordningarna är gamla och inte längre repareras när de skadas. Larmsystemet används av räddningsverkets lägescentral eller av nödcentralen. Anskaffningen av ett reservsystem för larmsystemet är under planering.

I risk- och olyckssituationer används också varningsmeddelanden som utarbetas vid räddningsverkets lägescentral i enlighet med räddningsledarens anvisningar.

2.2 Räddningsverksamheten

Räddningsverksamheten indelas i tjänster för grundberedskap och särskild beredskap.

Med tjänster för grundberedskap avses sådana räddningstjänster som en räddningsenhet eller räddningsgrupp producerar och som inte förutsätter specialutrustning och -utbildning. Av den personal som deltar i produktionen av tjänster för grundberedskap förutsätts grundläggande utbildning för yrkes- eller avtalspersonal inom räddningsbranschen, tillräcklig fysisk funktionsduglighet och upprätthållande av tillräcklig kompetens. Av utrustningen för grundberedskap förutsätts att man med utrustningen kan klara av de vanligaste räddnings- och släckningsuppgifterna.

Med räddningsverksamhetens särskilda beredskap avses räddningsväsendets på förhand fastställda och säkrade förmåga att utföra till exempel rökdykning, kemikaliedykning, ytbärgning, vattendykning, bekämpning av miljöskador och räddning från hög höjd samt annan beredskap för räddningsverksamhet enligt de lokala riskerna. Tjänsterna för särskild beredskap förutsätter att personalen har specialutbildning och kompetens att utföra uppgifterna som delvis förnyas med jämna mellanrum. Ett effektivt genomförande av tjänster för särskild beredskap kan förutsätta specialutrustning.

2.2.1 Räddningsverksamhetens grundberedskap

Krav på aktionsberedskap

I anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet har Finland delats in i 1 x 1 kilometer stora rutor. Rutorna har klassificerats enligt fyra riskklasser (I–IV) på basis av hur sannolika räddningsväsendets brådskande uppdrag är i rutan. För varje riskklass har fastställts en maximitid inom vilken rutorna ska nås (Tabell 1). Minimimålet är att den första enheten i brådskande räddningsuppdrag uppnår målet inom aktionsberedskapstiden för riskrutan i minst 50 procent av uppdragen.

Tabell 1: Mål för aktionsberedskapstiden

Riskklass	Aktionsberedskapstid för första enheten	Aktionsberedskapstid för räddningsverksamheten	Aktionsberedskapstid för räddningsplutonen
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	inget krav	inget krav	inget krav

Karta över riskområden

I beslutet om servicenivån för räddningsväsendet i välfärdsområdet har fastställts att räddningsverksamhetens tjänster för grundberedskap produceras enligt kartan över riskområden nedan (Bild 1).

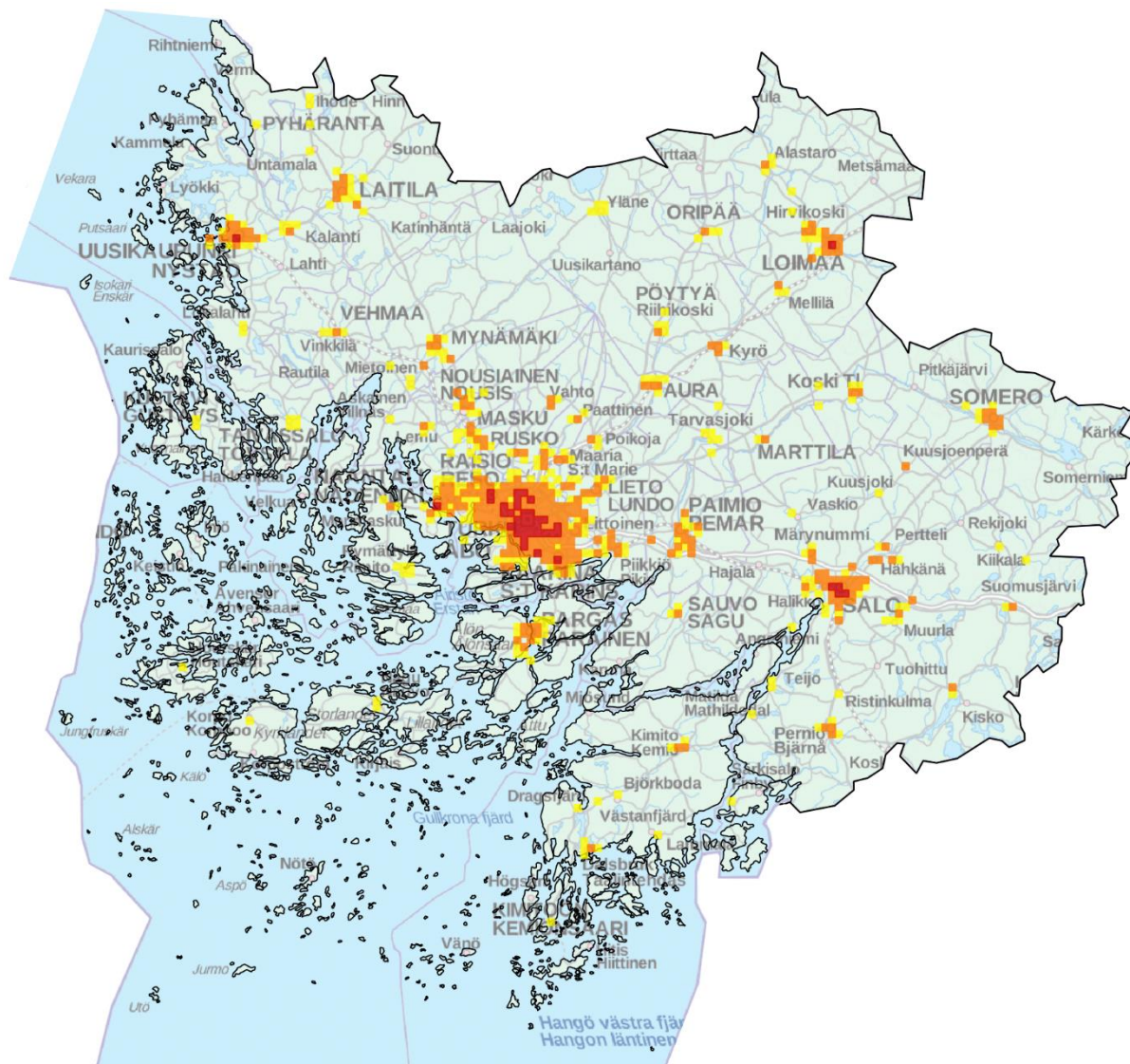

Bild 1. Riskområden i Egentliga Finland.

Mål för den första enhetens aktionsberedskapstid

Aktionsberedskapstiden för den första enheten är tidsintervallet från det att räddningsväsendets första enhet larmades till det att enheten är på plats. Endast enheter som brådslande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för den första enheten i området var 7 minuter 23 sekunder 2022. Medeltalet för medianerna från de tre föregående åren var 7 minuter 28 sekunder, så aktionsberedskapen har till denna del hållits nästan oförändrad.

Utöver den totala aktionsberedskapstiden i hela området år 2022 har regionförvaltningsverket med hjälp av eget material utrett den första enhetens aktionsberedskapstid per riskruta. Av de så kallade problemrutorna där den förverkligade aktionsberedskapen underskred målet under de fyra föregående kalenderåren (2019–2022), hade Egentliga Finlands välfärdsområde 10 rutor. Även om man endast granskar de rutor där det under granskningsperioden har funnits minst fyra uppdrag under varje granskningsår, finns det en betydande brist i hur aktionsberedskapstiderna uppnåddes (Tabell 2).

Tabell 2: Sammanställning av första enhetens problemrutor

Riskklass	Problemrutor (st.)	Problemrutor med min. 4 uppdrag
I	9	9
II	1	1
III	-	-
Totalt	10	10

Utmaningarna för att uppnå målen för den första enhetens aktionsberedskapstid håller eventuellt på att öka. Det fanns 4 rutor där målen inte har uppnåtts under de två föregående åren (2021 och 2022). Utan utvecklande åtgärder kommer de sannolikt också att bli problemrutor. De åtgärder som välfärdsområdet genomför och planerar förkortar sannolikt aktionsberedskapstiderna, men konsekvenserna kan ännu inte bedömas. I bilderna 2 och 3 presenteras befintliga problemrutor och sådana som eventuellt kommer att uppstå under de närmaste åren.

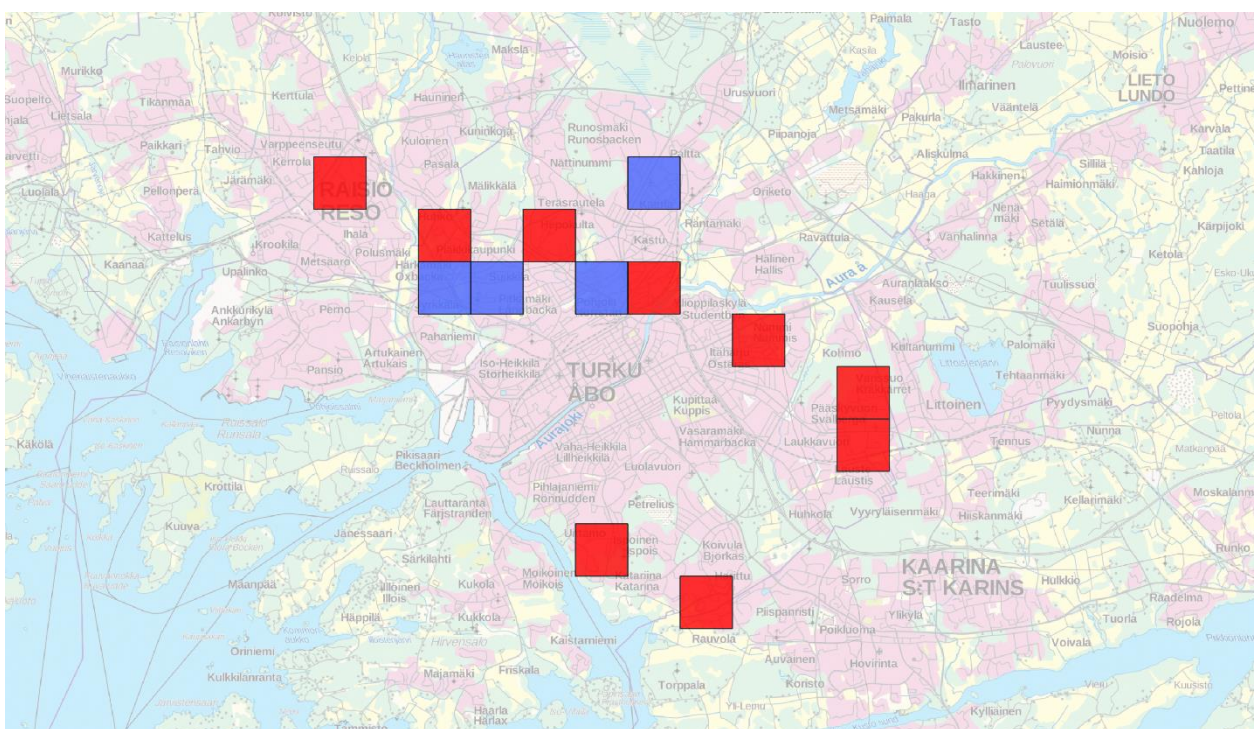

Bild 2. Problemrutor i riskklass I i Åbo med omnejd och eventuella framtida (blå) problemrutor.

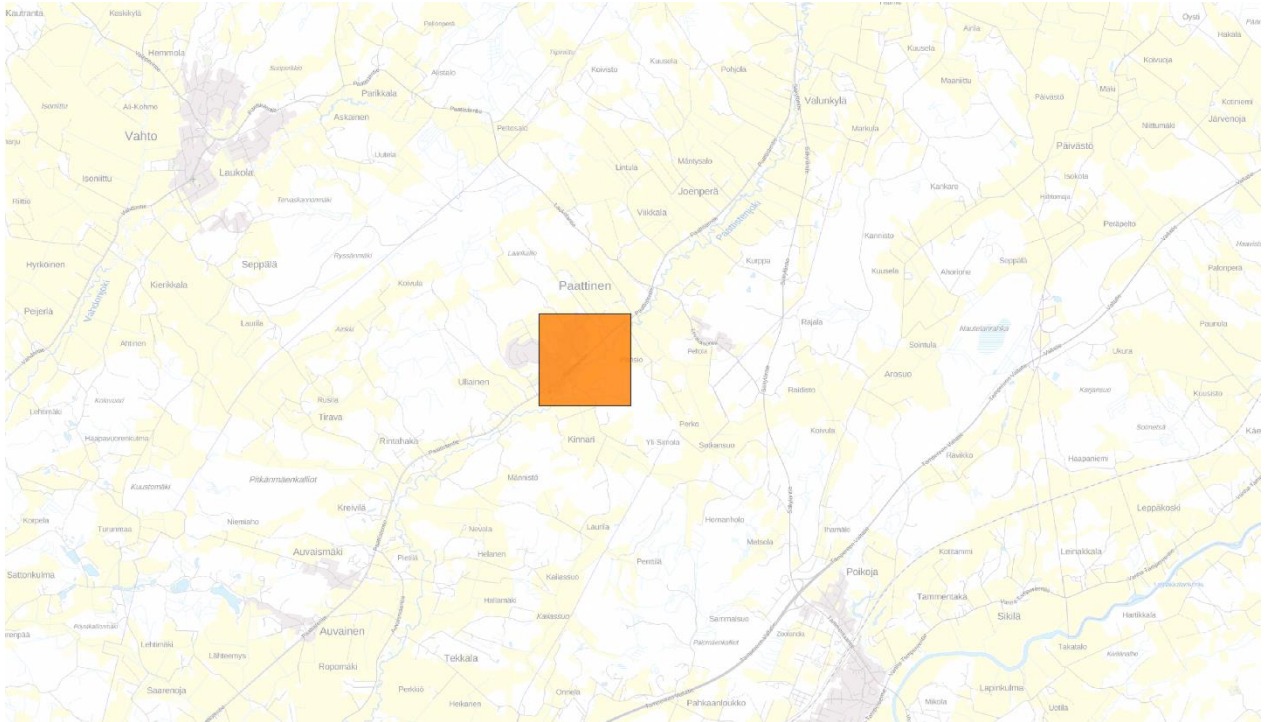

Bild 3. Problemruta i riskklass II i stadsdelen Patís i Åbo.

Mål för räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid

Aktionsberedskapstiden för räddningsverksamheten är ett tidsintervall från det att den första räddningsenheten larmas till det att en räddningsenhet på minst fyra personer inleder effektiv räddning. Endast enheter som brådskande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för räddningsverksamheten i området var 11 minuter 19 sekunder 2022. Medeltalet för medianerna från de tre föregående åren var 11 minuter 23 sekunder, så aktionsberedskapstiden har till denna del hållits nästan oförändrad.

Mål för räddningsplutonens aktionsberedskapstid

Räddningsplutonen består av en ledare och minst två och högst fem räddningsenheter. Eftersom det inte finns några aktionsberedskapstider för den verkliga räddningsplutonen, används som den beräknade aktionsberedskapstiden för räddningsplutonen åtgärdsstatistiken i Pronto från det att den första räddningsenheten larmats till det att minst nio personer från räddningsväsendet har anlänt till olycksplatsen. Endast enheter som brådskande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för räddningsplutonen i hela området var 14 minuter 34 sekunder 2022. Medelvärdet för medianerna under de tre föregående åren var 14 minuter 06 sekunder, så aktionsberedskapen har till denna del försämrats något.

2.2.2 Särskild beredskap inom räddningsverksamheten

Rökdykningsberedskap

Med rökdykning avses släcknings- och räddningsarbete som utförs med hjälp av tryckluftsandningsapparat och vederbörlig skyddsutrustning och som förutsätter att man tränger in i ett antänt, rökigt och avgränsat utrymme inomhus eller arbetar på taket till en brinnande byggnad.

Rökdykning förutsätter att räddningsmännen har den utbildning som uppgiften kräver, regelbunden årlig övning som upprätthåller kompetensen samt tillräcklig fysisk kondition och ett tillräckligt gott hälsotillstånd. För släckning av brinnande och avgränsade inomhusutrymmen används också andra metoder än rökdykning.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde finns det 240 personer i huvudsyssla som kan rökdyka och sammanlagt 308 personer i bisyssla på avtalsbrandkårernas utryckningsavdelningar. Rökdykningsverksamheten eller dess utvecklingsbehov nämns inte i utredningen.

Beredskap för CBRNE-olyckor

Med CBRNE-olyckor avses olyckor där kemiska ämnen (C), biologiska sjukdomsalstrare (B), radioaktiva ämnen (R), kärnenergi (N) eller explosiva varor (E) är inblandade.

Kemikalieolyckor bekämpas vid behov med kemikaliedykning, med vilken avses spanings-, räddnings-, bekämpnings- och andra motsvarande uppgifter i ett område där omedelbar fara föreligger och som förutsätter användning av tryckluftsandningsapparat och vederbörlig kemikalieskyddsdräkt. Kemikaliedykning förutsätter att räddningsmanskaper har den utbildning som uppgiften kräver, regelbunden årlig övning som upprätthåller kompetensen samt tillräcklig fysisk kondition och ett tillräckligt gott hälsotillstånd.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde grundar sig beredskapen för kemikaliedykning på beredskapen hos 236 heltidsanställda. Av dessa kan totalt nio dykargrupper bildas. I utredningen nämns ingen annan CBRNE-verksamhet eller något utvecklingsbehov för detta.

Utifrån det gällande beslutet om servicenivån för räddningsväsendet i Egentliga Finland är målet med planeringen av verksamheten att utveckla kemikaliebekämpningen så att den motsvarar riskerna i området. I planeringen beaktas bland annat räddningsverkets riskanalys och de tekniska definitionerna i den riksomfattande TOKEVA-anvisningen. Inom räddningsverkets verksamhetsområde upprätthålls och utvecklas beredskapen för kemikaliedykning och kemikaliebekämpning enligt TOKEVA-anvisningen med beaktande av andra myndigheters och aktörers resurser. Det konkreta, verksamhetens dimensioneringsgrunder och dimensioneringen förblir dock oklara.

Beredskap för vattenräddning

Vattenräddning innebär räddningsverksamhet och ytbärgning samt vattendykning som utförs med båtmaterial. Ytbärgning innebär att en människa, ett djur eller egendom räddas och skada avvärjs på vattenytan eller strax under den, utan

vattendykningssutrustning. Med vattendykning avses räddning av människor eller egendom och bekämpning av miljöskador som kräver vattendykningssanordningar och -utrustning.

Enligt Egentliga Finlands välfärdsområdes utredning finns det två separata enheter utrustade för vattendykning och dessutom har tre släckningsbilar utrustats med vattendykningssanordningar och -utrustning. I materielen har man beaktat kompatibiliteten med Gränsbevakningsväsendets helikoptrar. Enligt det gällande beslutet om servicenivå upprätthålls ytbärgningsberedskapen inom räddningsverkets verksamhetsområde. Enligt regionförvaltningsverkets bedömning förblir det konkreta, verksamhetens dimensioneringsgrunder och dimensionering samt verksamhetens resultat och utvecklingsbehov oklara.

Särskild beredskap inom räddningsverksamheten vid miljöskador

Med räddningsverksamhet vid miljöskador avses räddningsverksamhet vid olje- och kemikalieskador. Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har räddningsverkets plan för bekämpning av miljöskador utarbetats för åren 2020–2024. Samarbetsplanen för fartygsolje- och fartygskemikalieolyckor vid Västra Finlands sjöbevakningssektion och räddningsverken på västkusten utarbetades 2019. Samarbetsplanen uppdateras som bäst och utarbetandet av en ny plan för bekämpning av miljöskador inleds hösten 2023.

Bekämpningsnivån för räddningsverksamheten vid miljöskador som förutsätts i Egentliga Finlands områdes riskbedömning är B. Enligt regionförvaltningsverkets utredning uppnås inte den nivå som riskbedömningen förutsätter till alla delar. 59 procent av kraven på målnivån uppfylls. Den operativa verksamheten uppfyller de uppställda målen samtidigt som det finns brister inom andra delområden. De största bristerna finns i utvecklingsplanen. Enligt regionförvaltningsverkets bedömning är bristerna inte så betydande att bekämpningen av miljöskador skulle vara allvarligt hotad.

Beredskap för räddning från hög höjd

I räddning från hög höjd ingår åtgärder för räddning från hög höjd med fordonsmateriel och reppräddning och arbete i ett område där det finns risk för fall. Arbete på ett område med fallrisk kan vara psykiskt och fysiskt krävande arbete och ett tryggt utförande ställer särskilda krav på räddarens hälsotillstånd, funktionsduglighet, utbildning och övning.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde är det totala antalet räddningsgrupper som kan arbeta i områden med fallrisk (PVAT) 21. Antalet heltidsanställda personer som kan arbeta i områden med fallrisk på nivå I är 216. Antalet heltidsanställda personer som kan arbeta i områden med fallrisk på en mer krävande nivå är 20. Andelen personal i bisyssla och avtalsbrandkårer som deltar i verksamheten har inte behandlats i utredningen. Enligt regionförvaltningsverkets bedömning förblir det konkreta i övrigt, verksamhetens dimensioneringsgrunder och dimensionering samt verksamhetens resultat och utvecklingsbehov oklara.

Beredskap för att få släckvatten

Enligt Egentliga Finlands välfärdsområdes utredning är släckvattenplanen till sitt innehåll och sin struktur delvis föråldrad. Utarbetandet av en ny släckvattenplan pågår som bäst.

Beredskap enligt andra lokala risker

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde upprätthålls i Åbo skärgård, som är stort till sitt område, 33 brandmaterielskjul som är avsedda för egen beredskap för människor på öarna, eftersom räddningsverkets aktionsberedskapstid till öarna sannolikt är drygt 40 minuter. Man strävar efter att förnya släckningsutrustningen i skärgården årligen för cirka 1–2 öar.

Räddningsverket har kommit överens om att upprätthålla MIRG-beredskapen (Maritime Incident Response Group) i samarbete med Gränsbevakningsväsendet, inrikesministeriets räddningsavdelning och Helsingfors stads räddningsverk. En formation med minst 1+3-styrka samt med en MIRG-enhetsledare (jourhavande brandmästare eller brandförman) i omedelbar utryckningsberedskap i arbetsskift eller i fri beredskap finns i kontinuerlig utryckningsberedskap från gruppen. MIRG-beredskapen utnyttjas också för släckningsuppgifter i skärgården, varvid rökdykare kan transporteras till platsen med helikopter.

I beredskapen för släckning av oljecisternbränder har man länge förlitat sig på de lokala företagens egen utrustning och aktionsberedskap. De lokala fabriksbrandkårernas aktionsberedskap har delvis sjunkit och därför har räddningsverket utvecklat sin egen beredskap för släckning av oljecisternbränder. För närvarande har räddningsverket fem tankbilar med skumvätsketank och fast blandare till sitt förfogande. Prestandan är dock ännu inte fullständig och utvecklingen av beredskapen fortsätter i framtiden.

I landskapet Egentliga Finland finns ett betydande antal objekt som medför särskild fara enligt 48 § i räddningslagen och för vilka räddningsverket i samarbete med verksamhetsutövaren ska utarbeta en så kallad extern räddningsplan (UPS). På objekten ska man ordna en övning för storolyckor minst vart tredje år. År 2022 fanns det 15 UPS-objekt i Egentliga Finland. Antalet sådana här objekt håller på att öka.

Regionförvaltningsverket har tidvis varit tvunget att ge handledning och påminna om uppdateringen av planerna och att hålla övningarna i tid i enlighet med bestämmelserna.

Enligt regionförvaltningsverkets bedömning har räddningsväsendet i Egentliga Finlands välfärdsområde identifierat de lokala hoten i området på ett tämligen heltäckande sätt. Riskerna som hoten medför och de dimensioneringsgrunder för tjänsterna som härleds ur dem framgår knappt alls av riskanalysen, servicenivåbeslutet eller den årliga utredningen.

2.3 Ledning av räddningsverksamheten

Räddningsverksamheten leds av räddningsmyndigheten och räddningsväsendets formation har alltid en ledare. I samarbetssituationer där flera myndigheter deltar i

räddningsverksamheten fungerar räddningsmyndigheten som allmän ledare. För ledningen av räddningsverksamheten utarbetas nödvändiga planer där de ledningsarrangemang som riskerna och hoten förutsätter fastställs i situationer med olika omfattning och även långvariga situationer.

I utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde redogörs för ledningsarrangemangen inom räddningsverksamheten. Regionförvaltningsverket anser att verksamheten är etablerad och fungerande. Inga utvecklingsåtgärder har föreslagits.

2.4 Tillsyn över att de uppgifter inom räddningsverksamheten som välfärdsområdena sköter i samverkan sköts på ett ändamålsenligt sätt.

Välfärdsområdet får producera de tjänster som hör till dess organiseringsansvar själv eller i samarbete med andra välfärdsområden eller enligt avtal upphandla dem av andra tjänsteproducenter. Även om välfärdsområdet upphandlar tjänsterna hos en annan tjänsteproducent, kvarstår ansvaret för att ordna tjänsterna och övervaka att de produceras på behörigt sätt hos välfärdsområdet.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde ansvarar Egentliga Finlands välfärdsområde för ordnandet av alla uppgifter i landskapet Egentliga Finland som förutsätter räddningsverksamhet. I välfärdsområdets gränsområden sköts räddningsverksamhetens uppgifter enligt principen för närmaste enhet. Vad gäller ledningen av räddningsverksamheten har samarbetsavtal ingåtts med Egentliga Tavastlands och Västra Nylands räddningsverk. Enligt regionförvaltningsverkets bedömning är verksamheten smidig och etablerad. Inga utvecklingsåtgärder har föreslagits.

2.5 Handräckning av räddningsmyndigheten

Räddningsmyndigheten kan ge handräckning som lämpar sig för dess verksamhetsområde för att utföra en lagstadgad uppgift som ankommer på staten, välfärdsområdet eller en kommunal myndighet eller inrättning.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde riktas begäran om handräckning och annat stöd som gäller Egentliga Finlands räddningsverk till Egentliga Finlands räddningsverks lägescentral. Lägescentralen förmedlar informationen till den jourhavande chefen, som fattar beslut om handräckning. Handräckningen bestäms och genomförs alltid från fall till fall. I regel genomförs icke-brådskande uppdrag utan att larmberedskapen äventyras.

2.6 Lämnande och mottagande av internationellt bistånd

Räddningsväsendet deltar i upprätthållandet av den beredskap som krävs av räddningsväsendet för att lämna bistånd till utlandet och ta emot internationellt bistånd.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har en HNS-anvisning (Host Nation Support) utarbetats för räddningsverket och en HNS-beredskapsgrupp har grundats 2021. HNS-beredskapsgruppen har förmåga att genomföra de stödåtgärder värdlandet erbjuder i anslutning till mottagande av

internationell hjälp och bistånd utanför det egna räddningsområdet. Det finns inga separata planer för deltagande i internationell räddningsverksamhet utomlands.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsverksamhetens tjänster:

Enligt regionförvaltningsverkets bedömning borde räddningsväsendet i Egentliga Finlands välfärdsområde tydligare i sin riskanalys lyfta fram de risker som hoten i området medför och utifrån dem härleda de tydliga dimensioneringsgrunderna för räddningsväsendets och räddningsverksamhetens tjänster. I beslutet om servicenivån bör man i fortsättningen tydligt lyfta fram de tjänster som ska dimensioneras utifrån riskanalysen.

I räddningsverksamhetens första enhets aktionsberedskapstider i Åbo och dess närområden förekommer ett betydande missförhållande i nio rutor i riskklass I och en i riskklass II. I Egentliga Finlands välfärdsområdes beslut om servicenivån 2024–2025, som är under beredning, presenteras på ett tämligen heltäckande sätt de utvecklingsåtgärder med vilka man ämnar göra aktionsberedskapen tillräcklig. Enligt regionförvaltningsverkets utredning kommer det att uppstå fler så kallade problemrutor utan utvecklingsåtgärder.

Enligt regionförvaltningsverkets bedömning har räddningsväsendet i Egentliga Finlands välfärdsområde identifierat de lokala hoten i området på ett tämligen heltäckande sätt. Riskerna som hoten medför och dimensioneringsgrunderna och dimensioneringen för tjänsterna som härleds ur dem framgår knappt alls av riskanalysen, servicenivåbeslutet eller den årliga utredningen.

Bekämpningsnivån för räddningsverksamheten vid miljöskador som förutsätts i Egentliga Finlands områdes riskbedömning är B. Enligt regionförvaltningsverkets utredning uppnås inte den nivå som riskbedömningen förutsätter till alla delar. 59 procent av kraven på målnivån uppfylls. Den operativa verksamheten uppfyller de uppställda målen samtidigt som det finns brister inom andra delområden. De största bristerna finns i utvecklingsplanen. Enligt regionförvaltningsverkets bedömning är bristerna inte så betydande att bekämpningen av miljöskador skulle vara allvarligt hotad.

3 Planer för räddningsverksamheten

Detta kapitel behandlar planer som räddningsverket ska göra upp enligt räddningslagen. Planerna är handlingar som stöder produktionen av de tjänster inom räddningsväsendet som utvärderingen gäller. Regionförvaltningsverket bedömer upprättandet och genomförandet av planerna utifrån välfärdsområdets utredning.

Räddningsverket ska enligt räddningslagen göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver. Räddningsverken ska i samverkan och under ledning av de räddningsverk som ansvarar för samarbetet inom räddningsverksamheten göra upp planer för den ledning av räddningsverksamheten och det lämnande av bistånd som behövs inom samarbetsområdet för räddningsverksamheten.

3.1 Larmanvisningar

Räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har larmanvisningen utarbetats och den är uppdaterad. I larmanvisningarna beaktas delvis samarbetsplaner och planer för ömsesidigt bistånd. Regionförvaltningsverket anser att det förblir oklart om larmanvisningen finns som ett separat dokument eller om den upprätthålls enbart i elektronisk form i Erica-systemet.

3.2 Räddningsverkens plan för ömsesidigt bistånd

Räddningsverket ska vid behov bistå ett annat räddningsverk vid räddningsverksamhet och i samarbete göra upp behövliga samarbetsplaner för räddningsverken om biståndsberedskap och om begäran om och lämnande av bistånd. Räddningsverken ska vara beredda att i räddningsverksamhet bistå varandra inom samarbetsområdet och att vid behov också bistå ett räddningsverk som hör till ett annat samarbetsområde för räddningsverksamheten.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har planerna delvis utarbetats och uppdaterats. I utredningen redogörs knappt alls för räddningsverkens inbördes planer.

3.3 Samarbetsplaner

Räddningsverket ska utarbeta sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver. Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i

planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt.

3.4 Planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna kräver

Räddningsverket ansvarar för utarbetandet av de planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet förutsätter, inklusive planen för släckningsvatten.

3.5 Externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk

För en eventuell olycka ska räddningsverket göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren för områden där det enligt 48 § i räddningslagen finns en kärnanläggning, en produktionsanläggning, en deponi för utvinningsavfall, en bangård eller ett hamnområde som används för transport av farliga ämnen. Räddningsverket och verksamhetsidkaren ska tillsammans se till att informationen om planen ges och ordna övningar för att säkerställa att räddningsplanen fungerar. Välfärdsområdena har olika antal objekt som förutsätter en extern räddningsplan.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har externa räddningsplaner utarbetats och uppdaterats och övningarna i den externa räddningsplanen har genomförts. Ett årsverke har reserverats för arbetet. Regionförvaltningsverket har då och då varit tvunget att påminna räddningsverket om att uppdatera planerna och hålla övningar för storolyckor enligt bestämmelserna.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsverksamhetsplanerna:

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har planerna delvis utarbetats och de är aktuella.

Enligt regionförvaltningsverkets bedömning har planerna behandlats generellt. Som exempel kan nämnas externa räddningsplaner för objekt som medför särskild fara som beaktande av deras betydelse knappt alls behandlas i utredningen. Räddningsverket har tidvis haft utmaningar med att uppdatera de externa räddningsplanerna och hålla övningarna för storolyckor på föreskrivet sätt och inom utsatt tid.

Det nämns ingenting om planernas innehåll eller om verksamhetens utvecklingsbehov.

4 Frivilligarbete inom räddningsväsendet

Avtalsbrandkårer och andra organisationer och personer kan anlitas för att bistå räddningsväsendet i utbildnings-, rådgivnings- och upplysningsuppgifter och räddningsverksamhet. Valfärdsområdet beslutar i vilken omfattning det anlitar frivilliga för att producera räddningsverksamhetens tjänster.

Utöver avtalsbrandkårer kan även andra aktörer, såsom sjöräddningsföreningars enheter, frivilliga räddningstjänsten, räddningsbranschens förbund, räddningshundar samt radioamatörer och andra organisationer och föreningar som grundar sig på frivilligverksamhet, anlitas för att bistå i räddningsväsendets uppgifter.

I detta kapitel utvärderas skötseln av uppgifter i anslutning till frivilligarbete inom räddningsväsendet, det uppgiftsspecifika behovet av och tillgången till tjänster samt behovet av att utveckla dem.

4.1 Anlitande av frivilligarbete i produktionen av räddningsväsendets tjänster

Enligt utredningen av Egentliga Finlands valfärdsområde har räddningsverket ett avtal med 66 avtalsbrandkårer. På fem brandstationer produceras räddningsverksamhetens tjänster av en så kallad brandkår med personal i bisyssla. Personalen har ingått arbetsavtal med räddningsverket. Brandkårer med personal i bisyssla har också ett föreningsavtal med räddningsverket. Avtalsbrandkårer och brandkårer med personal i bisyssla deltar i räddningsverksamheten i enlighet med region- och brandkårsavtalen.

Avtalsbrandkårer och de anställda i bisyssla deltar också i genomförandet av säkerhetskommunikationen och gör förebyggande anmälningar enligt 41 och 42 § i räddningslagen om sina observationer i samband med räddningsverksamheten.

4.2 Främjande av frivilligarbete inom räddningsväsendet

Myndigheterna för räddningsväsendet ska i mån av möjlighet främja verksamhetsförutsättningarna för frivilliga organisationer som anlitas i räddningsväsendets uppgifter. Främjandet av de frivilliga organisationernas verksamhetsförutsättningar omfattar ekonomiskt stöd, utbildningsstöd eller annat samarbete med de frivilliga organisationerna. Åtgärderna ska synas som mål och åtgärder som antecknats bland annat i räddningsverkens verksamhetsplaner.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands valfärdsområde har åtgärderna och målen för att främja frivilligverksamheten fastställts i verksamhetsplanen.

4.3 Hälsoundersökningar för dem som hör till avtalsbrandkårer och andra motsvarande sammanslutningar

För en rökdykare och andra personer som utför motsvarande tungt arbete ska det, när de hör till avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som ingått avtal, ordnas sådana hälsoundersökningar som motsvarar de undersökningar som

föreskrivs i lagen om företagshälsovård och andra förebyggande tjänster. Med förebyggande tjänster och hälsoundersökningar avses att förebygga och bekämpa hälsorisker och sanitära olägenheter som följer av arbete som hör till räddningsverksamheten och av arbetsförhållandena samt att skydda och främja personernas säkerhet, arbetsförmåga och hälsa.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har man kommit överens om hälsoundersökningar i brandkårsavtalet mellan välfärdsområdet och avtalsbrandkåren.

4.4 Utbildning av personal i bisyssla och avtalspersonal

Av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkåren eller till andra sammanslutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har personal i bisyssla samt personal vid avtalsbrandkåren och andra sammanslutningar som ingått avtal delvis den utbildning som föreskrivs i räddningslagen. De föreskrivna och anvisade utbildningskraven har inte uppfyllts särskilt vad gäller de mindre avtalsbrandkåren i skärgården. Man har fäst uppmärksamhet vid verksamheten och man har planerat och delvis ordnat riktade grundkurser för att åtgärda bristen i området.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsverksamhetens tjänster som anknyter till frivilligarbete inom räddningsväsendet:

I den årliga utredningen som välfärdsområdet gett har räddningsväsendets frivilligverksamhet beskrivits mycket kortfattat. I kapitlet behandlas utöver avtalsbrandkårerna och de halvordinarie brandkårerna inte alls några andra frivilliga aktörer. Dessa kunde vara till exempel sjöräddningssällskap och den frivilliga räddningstjänsten. Ärendet har behandlats mer omfattande i det nya servicenivåbeslutet som är i utkastskedet.

Enligt regionförvaltningsverkets uppfattning har behovet av i synnerhet avtalsbrandkårernas personal, men även andra frivilliga, identifierats i produktionen av tjänster och det identifierade behovet är stort. I det relativt tätbefolkade landskapet har tillgången till frivilliga tills vidare varit relativt god. Tillgången håller på att försämrans i hela landet om man inte vidtar särskilda åtgärder.

Räddningsväsendet i Egentliga Finlands välfärdsområde har strävat efter att främja frivilligverksamheten, men främjandet behöver utvecklas. De viktigaste utvecklingsbehoven är att öka de åtgärder som främjar frivilligrekryteringen och hållkraften. Det har förekommit brister i ordnandet av utbildning inom räddningsverksamheten. Särskilt avtalsbrandkårerna i skärgården har lidit av bristen på utbildning.

5 Befolkningsskyddstjänster

Myndigheten inom räddningsväsendet ska enligt räddningslagen förbereda sig på att sköta befolkningsskyddsuppgifter som hör till verksamhetsområdet med tillräckliga planer och förberedelser. Befolkningsskyddstjänster är bland annat

- planering av befolkningsskyddsberedskapen
- samordning av planerna för befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för
- fastställande av välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation
- reservering av personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter
- utbildning av befolkningsskyddets lednings- och specialpersonal
- ordnande av ledningslokaler och andra förutsättningar för räddningsverksamheten under undantagsförhållanden
- samarbete med kommunerna.

Syftet med detta kapitel är att bedöma det uppgiftsspecifika behovet av och tillgången till befolkningsskyddstjänster samt behovet av att utveckla tjänsterna.

Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har sammanlagt sju årsverken reserverats för planeringen av beredskapen och för befolkningsskyddsberedskapen inklusive egen beredskap. Fyra och ett halvt årsverken har reserverats separat för räddningsväsendets egen beredskap och befolkningsskydd. Två och ett halvt årsverken har reserverats separat för att stöda kommunernas beredskapsplanering.

5.1 Planering av befolkningsskyddsberedskapen

Räddningsväsendets myndighet i välfärdsområdet sörjer för utarbetandet och uppdateringen av de planer som befolkningsskyddsberedskapen förutsätter och för de resurser som behövs för skötseln av uppgifterna.

Ärendet behandlas i bilaga 1.

5.2 Samordning av planerna för befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet sörjer för samordningen av verksamheten och planerna med beaktande av samarbetsbehoven och -avtalen.

Ärendet behandlas i bilaga 1.

5.3 Fastställande av välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation

Ärendet behandlas i bilaga 1.

5.4 Reservering av personal som behövs för befolkningskyddsuppgifter

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet ansvarar för principerna för reservering av personal och lokaler för befolkningskyddsorganisationen och tidsintervallet för uppdateringen. Den innehåller en uppdaterad VAP-reservering för personal i huvudsyssla och bisyssla samt avtalsbrandkårernas personal samt reservering av egna lokaler och eventuella tillfälliga skyddsrum.

Ärendet behandlas i bilaga 1.

5.5 Utbildning av befolkningskyddets lednings- och specialpersonal

Lednings- och specialpersonalen inom befolkningskyddet ska ha tillräcklig kompetens för att sköta de befolkningskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för. Fastställandet av den utbildning, introduktion och upprätthållande av kunskaper som krävs för kompetensen och de åtgärder som planerats på basis av detta utgör utbildningsprogrammet för befolkningskydd.

Välfärdsområdet ska följa upp, jämföra och utreda genomförandet av utbildningen av befolkningskyddets lednings- och specialpersonal. Enligt utredningen av Egentliga Finlands välfärdsområde har den lednings- och specialpersonal som reserverats för befolkningskyddsuppgifter delvis utbildats för sina uppgifter. Processen för att utbilda alla nödvändiga personer pågår.

Ärendet behandlas i bilaga 1.

5.6 Ordnande av ledningslokaler och andra förutsättningar för räddningsverksamheten under undantagsförhållanden

Förutsättningarna för ledningen av myndigheterna för räddningsväsendet under undantagsförhållanden ska säkerställas. Detta omfattar

- en plan för ledning under undantagsförhållanden, inklusive uppdatering av planen och introduktion i planen
- fastställande av lokaler, tillfälliga lokaler och skyddsrum, som behövs för lednings- och kommunikationsfunktionerna samt avtal om lokalernas underhåll
- fastställande av de datasystem och reservsystem för dem som behövs i lednings- och kommunikationsfunktionerna samt avtal för underhållet av systemen.

Asiaa käsitellään liitteessä 1.

5.7 Samarbete med kommunerna

I beredskapen för befolkningskydd samarbetar man med kommunerna. Samarbetet omfattar samsamarbetsstrukturer, verksamhetsmodeller och det informationsflöde som samarbetet förutsätter. Övrigt samarbete i anslutning till beredskapen är till exempel stöd för kommunernas beredskapsplanering.

Ärendet behandlas i bilaga 1.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet, tillgången och utvecklingsbehovet för räddningsväsendets uppgifter som ingår i befolkningsskyddsberedskapen:

Ärendet behandlas i bilaga 1.

6 Kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och behovet av att utveckla dem

6.1 Uppnående av de riksomfattande mål som statsrådet fastställt för organiseringen av ett högklassigt räddningsväsende i välfärdsområdet

Utfallet av de riksomfattande mål som statsrådet ställt upp för organiseringen av ett högklassigt räddningsväsende i välfärdsområdet utvärderas första gången 2024.

Räddningsväsendets strategiska mål för 2023–2026 beaktas i samband med beredningen av och beslutsfattandet om räddningsväsendets beslut om servicenivån i Egentliga Finlands välfärdsområde.

6.2 Uppnående av de mål som man kommit överens om i förhandlingarna mellan inrikesministeriet och välfärdsområdet inom välfärdsområdet

Inga mål har fastställts för 2022.

6.3 Fullgörande av inrikesministeriets åtgärdsrekommendationer gällande kvaliteten inom välfärdsområdet

Inga åtgärdsrekommendationer har fastställts för 2022.

Regionförvaltningsverkets bedömning av kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och utvecklingsbehovet som fastställts i välfärdsområdets redogörelse:

Bedömningen som görs 2023 innehåller inte ovan nämnda punkter 1, 2 och 3. Det finns ännu inga uppgifter för att göra bedömningen, eftersom välfärdsområdena inledde sin verksamhet i början av 2023.

7 Räddningsväsendets investeringar

7.1 Investeringsbehov

Enligt Egentliga Finlands välfärdsområdes investeringsplan ska den godtagbara och realistiska avskrivningsåldern för tunga fordon enligt beslutet om servicenivå vara högst 20 år. Räddningsverket har som stöd för beslutsfattandet berett en återvinningsplan för tunga fordon och minskat antalet fordon till den fastställda minimimålnivån.

Anskaffningen av oljebekämpningsmateriel är en betydande del av räddningsväsendets investeringar. Att understöden från oljeskyddsfondens upphört har förändrat finansieringsgrunden för investeringar i oljebekämpningsmateriel.

Både välfärdsområdet självt och regionförvaltningsverket har upptäckt brister i räddningsverksamhetens servicenivå. För att korrigera ärendet till en godtagbar nivå krävs det ur välfärdsområdets synvinkel brandstationsinvesteringar. Dessa är både sanering av befintliga brandstationer så att de motsvarar de nuvarande kraven och nybyggnad. Välfärdsområdet har i sitt nya utkast till servicenivåbeslut lyft fram korrigerande åtgärder och investeringsbehov i anslutning till dem bland annat i Östra och Västra Åboområdet.

De investeringar som presenteras i investeringsplanerna är enligt regionförvaltningsverkets bedömning nödvändiga för att upprätthålla servicenivån och höja den till en godtagbar nivå. Vid planeringen av investeringarna har man inte beaktat samarbetet med samarbetsområdet till exempel i form av lägescentralfunktioner.

Regionförvaltningsverket har inte fått kännedom om några andra betydande utvecklingsbehov som skulle medföra betydande investeringsbehov.

7.2 Investeringarnas inverkan

De investeringar som beskrivs i investeringsplanerna gör det möjligt att upprätthålla servicenivån på den nuvarande nivån och hjälper till att delvis höja den till en godtagbar nivå.

Regionförvaltningsverkets bedömning av behovet av investeringarna och deras inverkan:

Anskaffningen av oljebekämpningsmateriel är en betydande del av räddningsväsendets investeringar. Att understöden från oljeskyddsfondens upphört har förändrat finansieringsgrunden för investeringar i oljebekämpningsmateriel.

Enligt regionförvaltningsverkets uppfattning är de investeringar som presenteras i Egentliga Finlands välfärdsområdes investeringsplaner motiverade och grundar sig på behovet. De planerade investeringarna gör det möjligt att upprätthålla den nuvarande servicenivån och delvis höjs den till en godtagbar nivå.

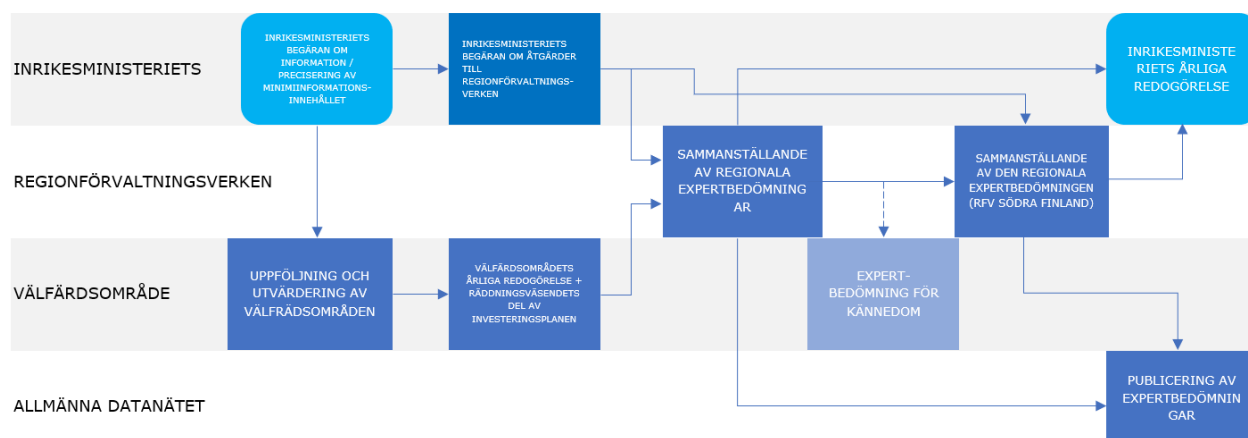
Vid planeringen av investeringarna har man inte till alla delar beaktat samarbetet med samarbetsområdet.

8 Metoder och kvalitetsrapport

Informationsunderlag för utvärderingen

Expertbedömningen som Regionförvaltningsverket utarbetat grundar sig på både kvantitativ information och kvalitativt material. Det centrala informationsunderlaget för utvärderingen utgörs av välfärdsområdets årliga redogörelse. Lägesbilden som ligger till grund för expertbedömningen har utvidgats genom att utnyttja information ur räddningsväsendets datasystem Pronto samt dokumentmaterial om anordnarnas förvaltning, verksamhetsätt, planer och beslut. I utvärderingen har man dessutom utnyttjat regionförvaltningsverkens tillsynsobservationer och andra nationella myndigheters kalkyler och utredningar.

Informationsunderlaget för utvärderingen har sammanställts i nära samarbete med räddningsväsendet inom välfärdsområdet. Processen för expertbedömningen ges i figur 4.

Figur 4: Processen för expertbedömning

Informationsunderlagets öppenhet, tillgänglighet och kvalitet

Den statistiska informationen härstammar förutom från välfärdsområdets årliga redogörelse även från räddningsväsendets resurs- och olycksstatistiksystem (Pronto), vars material består av åtgärds- och resursregister som upprätthålls av de regionala räddningsorganisationerna som var verksamma före 2023 och av räddningsväsendet i de nya välfärdsområdena. Övriga informationskällor är i huvudsak offentliga och öppet tillgängliga. Uppgifterna i det kvalitativa dokumentmaterial som använts har källhänvisningar. Statistikuppgifterna har hämtats direkt ur registret utan riksomfattande kontroll.

Regionförvaltningsverkens rapporter om tillsynsobservationerna är öppet tillgängliga på regionförvaltningsverkets webbplats. Till skillnad från det övriga informationsunderlaget är diskussionerna med regionerna och deras material inte offentliga.

Fördelningen av personalens årsverken i olika serviceklasser grundar sig på en uppskattning. Det finns inga riksomfattande enhetliga anvisningar för

bedömningen, så olika räddningsverk har kunnat göra bedömningen enligt olika metoder.

9 Bilagor

Bilaga 1: Bedömningens avsnitt som innehåller sekretessbelagda uppgifter

10 Källor och bakgrundsmaterial som använts i bedömningen

Anmälningsskyldighet enligt 41 § 4 mom. i räddningslagen.

Regionförvaltningsverkens utredning om hur anmälningsskyldigheten har fullgjorts vid räddningsverken. Regionförvaltningsverkens publikationer 167/2023 (på finska).

Räddningsverkens handbok för brandutredning 2014.

Räddningsväsendets verksamhetsstatistik Pronto-statistiken. Hämtad 31.5.2023, 25.5.2023 och 29.5.2023.

Pelastussukellusohje. Inrikesministeriets publikationer 48/2007.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje SM 21/2012.

Egentliga Finlands regionala räddningsväsendes beslut om servicenivån 2021–2024.

Egentliga Finlands välfärdsområdes investeringsplan 2023–2026.

Bekämpningsberedskap för miljöskador inom räddningsväsendet 2022. Regionförvaltningsverkens publikationer 157/2023 (på finska).

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland

Åbo

2023